

Nr 45.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett mellan Sverige och Ungern slutet handels- och sjöfartsavtal; given Stockholms slott den 25 januari 1929.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 26 oktober 1928 och över handelsärenden för denna dag samt med överlämnande av ett den 8 november 1928 mellan Sverige och Ungern slutet handels- och sjöfartsavtal med tillhörande slutprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Vilhelm Lundvik.

*(Autentisk text.)**(Svensk översättning.)*

Convention de commerce et de navigation entre la Suède et la Hongrie.

Handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Ungern.

Sa Majesté le Roi de Suède, des Gothes et des Vendes et Son Altesse Sérénissime le Régent du Royaume de Hongrie, animés d'un égal désir de favoriser les relations économiques qui existent déjà heureusement entre leurs deux Pays, ont résolu de conclure une Convention de Commerce et de Navigation et ont nommé à cet effet leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Suède, des Gothes et des Vendes:

Son Excellence Torsten Undén, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Suède à Budapest,

Son Altesse Sérénissime le Régent du Royaume de Hongrie:

Son Excellence Louis Walkó, Ministre Royal Hongrois des Affaires Etrangères,

lesquels, après avoir échangé leurs plein-pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

Hans Maj:t Konungen av Sverige och Hans Höghet Konungariket Ungerns Regent, besjälade i lika mån av önskan att befrämja de lyckligt bestående ekonomiska förbindelserna mellan de båda länderna, hava överenskommit att avsluta ett handels- och sjöfartsavtal och hava för detta ändamål till sina befullmäktigade ombud utsett:

Hans Maj:t Konungen av Sverige:

Sin Envoyé extraordinaire och Ministre plénipotentiaire i Budapest, herr Torsten Undén,

Hans Höghet Konungariket Ungerns Regent:

Hans Excellens Louis Walkó, Konungariket Ungerns minister för utrikes ärenden,

vilka, efter att hava utväxlat sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande:

Article premier.

1. Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes seront traités sur le territoire de l'autre Partie, sous tous les rapports et notamment en ce qui concerne les conditions de séjour et d'établissement dans le pays, l'établissement et l'exercice du commerce, de l'industrie, de l'artisanat et de toute autre activité professionnelle, le droit d'acquérir et de posséder des biens mobiliers ou immobiliers et d'en disposer, au moins aussi avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

2. Ils auront, sur le territoire de l'autre Partie, libre et facile accès auprès des tribunaux et de toutes autres autorités et jouiront à cet égard, en ce qui concerne les taxes ainsi que sous tous autres rapports, du même traitement que les nationaux. En ce qui concerne la caution *judicatum solvi* et l'assistance judiciaire gratuite, il sera fait application toutefois des dispositions spéciales dont les deux Parties sont convenues ou pourront convenir à ce sujet.

3. Aucune des deux Parties ne pourra soumettre les ressortissants de l'autre Partie à des impôts, taxes ou redevances quelconques, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou pourront être perçus sur les nationaux ou les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Artikel 1.

1. Medborgare, tillhörande endera av de båda fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område i alla avseenden och särskilt vad angår villkoren för vistelse och bosättning i landet, grundande och utövande av handel, industri, hantverk och varje annan yrkesmässig verksamhet, rätt att förvärva och besitta lös och fast egendom samt att däröver förfoga åtnjuta minst lika gynnsam behandling som medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

2. De skola inom den andra partens område äga fritt och obehindrat tillträde till domstolar och alla andra myndigheter och skola härvid ifråga om avgifter samt i alla andra avseenden behandlas på samma sätt som landets egna medborgare. Vad beträffar ställande av säkerhet för rättegångskostnader samt kostnadsfri rättshjälp skall likväl ömsesidigt gälla vad härom mellan de båda parterna är eller må bliva särskilt överenskommet.

3. Ingendera av de båda parterna skall pålägga den andra partens medborgare andra eller högre skatter, avgifter eller pålagor, av vad slag de vara må, än dem, vilka uppbäras eller kunna komma att uppbäras av landets egna medborgare eller medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

Article 2.

Les ressortissans de chacune des Parties Contractantes seront exemptés, sur le territoire de l'autre Partie, de tous emprunts ou dons nationaux forcés, ainsi que de toutes autres contributions, de quelque nature qu'elles soient qui pourraient être imposés pour des besoins de guerre ou en raison d'autres circonstances exceptionnelles.

Ils seront également exemptés de tout service militaire personnel et obligatoire et de toute taxe ou redevance perçue en lieu et place du dit service. En ce qui concerne les réquisitions et toutes autres prestations analogues pour les besoins de la force armée, ils ne seront traités sous aucun rapport moins avantageusement que les nationaux ou les ressortissans de la nation la plus favorisée. D'autre part, ils ne seront empêchés d'aucune façon de remplir leur devoir militaire dans leur propre Etat.

Article 3.

Les sociétés anonymes et autres sociétés ayant un objet économique ou financier — y compris les sociétés commerciales, industrielles, financières, de transport et d'assurance — qui ont leur siège dans le territoire de l'une des Parties Contractantes et qui y ont été légalement constituées, seront également reconnues sur le territoire de l'autre Partie et y auront le droit d'ester en justice, soit pour intenter une action, soit

Artikel 2.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område vara befriade från nationella tvångslån och tvångsgärder liksom från alla andra kontributioner, av vad slag de vara må, som kunna komma att påläggas för krigsändamål eller eljest på grund av utomordentliga omständigheter.

De skola likaledes vara befriade från all obligatorisk personlig militärtjänst samt från varje avgift eller pålaga, som utgår i stället för dylik tjänst. I avseende å rekvisitioner och andra liknande prestationer för krigsmaktens behov skola de i intet avseende behandlas mindre gynnsamt än landets egna medborgare eller medborgare, tillhörande mest gynnad nation. De må å andra sidan på intet sätt hindras från att fullgöra militär tjänstgöringsplikt i det egna landet.

Artikel 3.

Aktiebolag och andra sammanlutningar med ekonomiskt eller finansiellt syfte — kommersiella, industriella, finans-, transport- och försäkringssammanslutningar däri inbegripna — vilka hava sitt säte inom endera fördragsslutande partens område och äro bildade enligt dess lagar, skola erkännas även inom den andra partens område och äga rätt att därstädes föra talan inför domstol, både såsom

pour se défendre. Elles jouiront à tous égards, et spécialement en ce qui concerne le droit de se livrer à leurs opérations, d'acquérir et de posséder des biens mobiliers ou immobiliers et d'en disposer, ainsi que relativement à l'impôt, du même traitement que les sociétés similaires de la nation la plus favorisée.

Les stipulations des articles premier et 2 relatives aux ressortissants des Parties s'appliqueront également par analogie aux sociétés visées au présent article.

Article 4.

Sous réserve des dérogations expressément prévues par la présente Convention, les deux Parties Contractantes se reconnaissent réciproquement, pour tout ce qui concerne le commerce entre les deux pays, les mêmes privilèges, facilités et faveurs de toute nature que ceux qui sont ou pourront être appliqués en ce qui concerne le commerce avec n'importe quel autre pays.

Article 5.

En attendant l'entrée en vigueur entre les deux Parties Contractantes de la Convention internationale pour l'abolition des prohibitions et restrictions à l'importation et à l'exportation, signée à Genève le 8 Novembre 1927, les Parties s'engagent à entraver le moins possible le commerce réciproque par des prohibitions ou

kärande och svarande. De skola i alla avseenden och särskilt vad angår rätt att utöva sin verksamhet samt att förvärva, besitta och förfoga över lös och fast egendom ävensom i fråga om skattskyldighet åtnjuta samma behandling som likartade bolag och sammanslutningar, tillhörande mest gynnad nation.

Vad i artiklarna 1 och 2 stadgats angående enskilda medborgare, som tillhöra de båda parterna, skall i tillämpliga delar gälla även beträffande de i denna artikel omnämnda bolag och sammanslutningar.

Artikel 4.

Såframt icke genom detta avtal uttryckligen undantag göras, tillerkänna de båda fördragsslutande parterna varandra ömsesidigt i allt vad angår handeln mellan de båda länderna samma privilegier, förmåner och lättnader av varje slag, vilka nu eller framdeles tillämpas i fråga om handeln med vilket som helst annat land.

Artikel 5.

I avvaktan å ikraftträdandet för förhållandet mellan de båda fördragsslutande parterna av den i Genève den 8 november 1927 under tecknade internationella konventionen angående upphävande av förbud och inskränkningar i avseende å införsel och utförsel förbinda sig de båda parterna att i

restrictions à l'importation ou à l'exportation.

Les Parties Contractantes s'engagent, en outre, à appliquer réciproquement, sous ce rapport aussi, le principe du traitement de la nation la plus favorisée.

Toutefois, ne seront pas censées déroger au principe du traitement de la nation la plus favorisée, les prohibitions ou restrictions établies ou maintenues

a) pour des raisons d'ordre public ou de sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat;

b) pour des raisons de santé publique ou en vue d'assurer la protection des animaux ou des plantes utiles contre les maladies, les insectes nuisibles ou les parasites ou de parer à la dégénérescence ou à l'extinction des plantes utiles;

c) concernant les produits qui font ou pourront faire l'objet d'un monopole d'Etat.

Article 6.

1. En ce qui concerne les droits d'entrée et tous autres droits et taxes, quelle qu'en soit la nature, qui sont perçues à l'importation de marchandises, chacune des deux Parties Contractantes s'engage à faire bénéficier l'autre, immédiatement et sans conditions, de toute faveur, modération ou exonération qu'elle applique ou pourra appliquer à l'égard de la nation la plus favorisée.

2. Les deux Parties s'accordent réciproquement aussi le traitement

minsta möjliga mån hindra det ömsesidiga varuutbytet genom sådana förbud eller inskränkningar.

De båda fördragsslutande parterna förbinda sig härjämte att i förhållande till varandra jämväl i detta hänseende tillämpa grundsatsen om behandling såsom mest gynnad nation.

Såsom avvikelser från grundsatsen om behandling såsom mest gynnad nation skola likväl icke anses förbud eller inskränkningar, som införas eller upprätthållas

a) av hänsyn till den allmänna ordningen eller statens inre eller yttre säkerhet;

b) av hänsyn till det allmänna hälsotillståndet eller till skyddande av djur eller nyttiga växter mot sjukdomar, skadliga insekter eller parasiter eller av nyttiga växter mot urartning eller utdöende; samt

c) beträffande varor, som äro eller kunna bliva föremål för statsmonopol.

Artikel 6.

1. I avseende å införseltullar ävensom alla andra avgifter, av vad slag de vara må, vilka uppbäras vid införsel av varor, förbinder sig envar av de fördragsslutande parterna att omedelbart och ovillkorligt låta den andra parten komma i åtnjutande av varje förmån, nedläggning och befrielse, som den tillämpar eller kan komma att tillämpa i förhållande till mest gynnad nation.

2. De båda parterna tillerkänna varandra likaledes mestgynnad-

de la nation la plus favorisée, en ce qui concerne les droits de sortie et tous autres droits ou taxes perçus à l'exportation de marchandises.

3. Elles se garantissent réciproquement, en outre, le traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne le régime douanier, les formalités douanières, les drawbacks, ainsi que l'entreposage des marchandises, leur traitement dans les entrepôts et les droits ou taxes y afférents.

Article 7.

Les deux Parties Contractantes sont tombées d'accord d'appliquer dans leur commerce réciproque, en ce qui concerne les certificats d'origine, les dispositions de la Convention internationale pour la simplification des formalités douanières, signée à Genève le 3 novembre 1923.

Les autorités du pays destinataire pourront exiger la traduction en français des dits certificats.

Article 8.

Les droits ou taxes intérieurs qui grèvent ou pourront grever sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, au profit de l'Etat, des provinces, des communes ou des corporations, la fabrication, la préparation, le transport ou la consommation d'un produit, ne pourront sous aucun prétexte frapper les produits de l'autre Partie plus lourdement que les produits similaires

nationsbehandling i avseende å utförseltullar ävensom alla andra avgifter, vilka uppbäras vid utförsel av varor.

3. Mestgynnadnationsbehandling är jämväl ömsesidigt tillförsäkrad ifråga om tullbehandling, tullformaliteter, tullrestitution ävensom varors insättande och behandling å tullager samt avgifterna härför.

Artikel 7.

De båda fördragsslutande parterna förbinda sig att ifråga om ursprungsbevis i handeln mellan de båda länderna tillämpa bestämmelserna i den i Genève den 3 november 1923 undertecknade internationella konventionen angående förenkling av tullformaliteterna.

Myndigheterna i destinationslandet skola vara berättigade att fordra översättning av nämnda bevis till franska språket.

Artikel 8.

Inre skatter och avgifter, vilka inom den ena fördragsslutande partens område, vare sig för statens eller för provinsers, kommuners eller korporationers räkning, för närvarande äro lagda på eller framdeles kunna komma att påläggas tillverkning, beredning, transport eller förbrukning av någon vara, må under ingen förevändning drabba den andra partens produkter på

indigènes ou ceux de la nation la plus favorisée.

mera betungande sätt än det egna landets likartade produkter eller produkter från mest gynnad nation.

Article 9.

1. Les négociants, fabricants et autres industriels de l'une des deux Parties Contractantes qui justifieront par la production d'une carte de légitimation, délivrée par une autorité compétente de leur pays, qu'ils sont autorisés dans leur pays à exercer leur commerce ou leur industrie et y acquittent leurs contributions légales à cet effet, auront sur le territoire de l'autre Partie, à condition d'observer les formalités prescrites, le droit de faire, soit personnellement, soit par des voyageurs de commerce à leur service, des achats chez les négociants ou producteurs ou dans les locaux de vente publics. Ils pourront aussi prendre des commandes, même sur échantillons, chez les négociants ou autres personnes qui, pour leur commerce ou leur industrie, utilisent des marchandises de la même espèce que celles offertes. Ils jouiront à ces égards, ainsi qu'en ce qui concerne les droits et taxes et sous tous autres rapports, d'un traitement au moins aussi favorable que les négociants, industriels et voyageurs de commerce de la nation la plus favorisée.

Les dits industriels et voyageurs de commerce, munis d'une carte de légitimation, ont le droit d'avoir avec eux des échantillons ou des modèles, mais non des marchandises.

Artikel 9.

1. Vardera fördragsslutande partens köpmän, fabriks- och andra näringsidkare, vilka genom ett av behörig myndighet i hemlandet utfärdat näringslegitimationsbevis styrka, att de därstädes äro berättigade att idka handel eller annan näring samt att de därstädes erlägga härför stadgade skatter och avgifter, skola vara berättigade att personligen eller genom i deras tjänst anställda resande, under iakttagande av föreskrivna formaliteter, inom den andra partens område göra varuinköp hos köpmän och producer eller i öppna försäljningslokaler. De kunna vidare upptaga beställningar, även enligt prov, hos köpmän eller andra personer, i vilkas rörelse varor av samma slag som de utbudna finna användning. De skola i nu nämnda hänseenden liksom ifråga om skatter och avgifter samt i allt övrigt åtnjuta minst lika gynnsam behandling som köpmän, näringsidkare och handelsresande från mest gynnat land.

Ovannämnda näringsidkare och handelsresande, försedda med näringslegitimationsbevis, äro berättigade att medföra varuprover eller mönster, men icke varor.

2. Les cartes de légitimation devront être établies conformément au modèle inséré à la Convention internationale pour la simplification des formalités douanières, signé à Genève le 3 novembre 1923. Le visa d'une autorité consulaire ou autre ne sera pas exigible.

3. Les stipulations de la dite Convention internationale s'appliqueront également en ce qui concerne l'importation et la réexportation des échantillons et modèles. Le délai de réexportation est fixé au minimum à six mois.

En tout ce qui concerne l'importation et la réexportation des échantillons et modèles, les Parties s'accordent, en outre, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 10.

Pour le transport par chemins de fer des voyageurs, bagages et marchandises, les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en ce qui concerne l'expédition, les prix de transport et les taxes publiques afférentes aux transports, sous les mêmes conditions, le traitement de la nation la plus favorisée, dans la même direction et sur la même ligne.

Article 11.

En ce qui concerne le transit, les deux Parties Contractantes appliqueront réciproquement dans leurs

2. Näringslegitimationsbevisen skola vara avfattade i enlighet med det formulär, som intagits i den i Genève den 3 november 1923 undertecknade internationella konventionen angående förenkling av tullformalitetserna. Visering av konsulär eller annan myndighet skall icke erfordras.

3. Bestämmelserna i samma internationella konvention skola tillämpas jämväl vad beträffar införsel och återutförsel av varuprover och mönster. Fristen för återutförsel av berörda prover och mönster fastställs till minst sex månader.

I allt vad angår införsel och återutförsel av varuprover och mönster tillerkänna de båda parterna varandra därjämte behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel 10.

I fråga om person-, resgods- och varutrafik på järnvägarna tillerkänna de båda fördragsslutande parterna varandra ömsesidigt beträffande expedition, befodringspris och med befodrning sammanhängande allmänna avgifter lika gynnsam behandling som den, vilken vid befodrning under motsvarande förhållanden i samma riktning och på samma trafiksträcka tillämpas i förhållande till mest gynnad nation.

Artikel 11.

Med avseende å transitering skola de båda fördragsslutande parterna ömsesidigt i förhållande till var-

relations les dispositions de la Convention et du Statut sur la liberté du transit, signés à Barcelone le 20 avril 1921.

Article 12.

1. Les navires et bateaux battant le pavillon de l'une des Parties Contractantes, leurs équipages et leurs cargaisons jouiront à tous égards, sur le territoire de l'autre Partie, du même traitement que les navires et bateaux nationaux ou ceux de la nation la plus favorisée, leurs équipages et leurs cargaisons. Il est fait exception toutefois à cette disposition pour le cabotage et pour les faveurs accordées ou qui pourront être accordées dans l'un des deux pays à la pêche nationale et à ses produits.

2. La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et règlements de chaque pays.

Article 13.

1. Les Parties Contractantes se reconnaissent réciproquement le droit de nommer des représentants consulaires dans tous les ports et places de l'autre Partie où le droit de nommer des représentants consulaires est accordé à une tierce Puissance.

andra tillämpa bestämmelserna i den i Barcelona den 20 april 1921 undertecknade internationella konventionen och stadgan angående transiteringsfrihet.

Artikel 12.

1. Fartyg, förande den ena fördragsslutande partens flagga, samt deras besättning och last skola inom den andra partens område i alla hänseenden åtnjuta samma behandling som landets egna eller mest gynnade nations fartyg, deras besättning och last. Från denna bestämmelse göras likväl undantag ifråga om kustfart samt de förmåner, vilka i någotdera landet beviljats eller kunna komma att beviljas den inhemska fiskerinäringen och dess alster.

2. Fartygs nationalitet skall ömsesidigt erkännas på grund av de handlingar och bevis, som av vederbörande myndigheter i vardera landet blivit i enlighet med därstädes gällande lagar och föreskrifter för sådant ändamål utfärdade.

Artikel 13.

1. De fördragsslutande parterna tillerkänna varandra ömsesidigt rättighet att utnämna konsulära representanter i alla den andra parten tillhörande hamnar och handelsplatser, där anställande av konsulära representanter medgives någon tredje makt.

2. Les représentans consulaires nommés par l'une des Parties Contractantes jouiront sur le territoire de l'autre Partie de tous les privilèges, exemptions, immunités et droits qui appartiennent ou qui pourront ultérieurement être reconnus aux représentans consulaires d'une tierce Puissance. Toutefois, ces privilèges, exemptions, immunités et droits ne pourront être réclamés par l'une des Parties Contractantes dans une mesure plus large que celle où ils appartiennent aux représentans consulaires de l'autre Partie Contractante sur le territoire de la première.

Article 14.

Pour autant qu'elles visent le traitement de la nation la plus favorisée, les stipulations du présent accord ne seront pas applicables

a) aux faveurs que l'une des Parties Contractantes a accordées ou pourra accorder par la suite à des Etats limitrophes en vue de faciliter le trafic frontalier, dans une zone qui ne devra pas dépasser, dans la règle, une largeur de quinze kilomètres de chaque côte de la frontière;

b) aux faveurs accordées ou qui pourront être accordées par la Suède au Danemark ou à la Norvège, ou à ces deux pays, tant que les mêmes faveurs n'auront été accordées à aucun autre Etat;

c) aux faveurs spéciales résultant d'une union douanière.

2. Vardera fördragsslutande partens konsulära representanter inom den andra partens område skola därstädes åtnjuta samma privilegier, befrielser, immuniteter och rättigheter, som tillkomma eller framdeles må tillerkännas någon tredje makts konsulära representanter. Likväl skola nämnda privilegier, befrielser, immuniteter och rättigheter icke kunna av den ena fördragsslutande parten påfordras i större utsträckning, än som tillkommer den andra partens konsulära representanter inom den föras område.

Artikel 14.

I den mån bestämmelserna i detta avtal avse tillerkännande av mestgynnadnationsbehandling, skola de icke vara tillämpliga å

a) de förmåner, vilka endera av de fördragsslutande parterna medgivit eller kan komma att medgiva angränsande stater för underlättande av gränshandeln inom ett område, som i regel icke må sträcka sig längre än 15 kilometer på båda sidor om gränsen;

b) de förmåner, som Sverige tillerkänt eller må komma att tillerkänna Danmark eller Norge eller båda dessa länder, så länge samma förmåner icke tillerkänts ytterligare någon stat;

c) de särskilda förmåner, vilka härleda sig från ingäendet av en tullunion.

Article 15.

Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution de la présente convention qui n'a pu être résolu entre les Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 16.

La présente Convention sera ratifiée par S. M. le Roi de Suède sous réserve de l'approbation du Riksdag et S. A. Sérénissime le Régent du Royaume de Hongrie.

Elle entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications, qui aura lieu, aussitôt que faire se pourra, à Stockholm et restera applicable pendant trois ans.

Si aucune des Parties Contractantes n'a fait connaître à l'autre Partie, six mois avant l'expiration du délai susdit, son intention de mettre fin à la Convention, celle-ci demeurera exécutoire jusqu'à l'expiration d'un délai de six mois, à compter de la date de sa dénonciation par l'une des Parties.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé leur cachet.

Fait en double expédition à Budapest le 8 novembre 1928.

signé: *Undén.*

Walkó.

Artikel 15.

Varje meningsskiljaktighet rörande tolkningen eller tillämpningen av bestämmelserna i förevarande avtal, som icke kunnat avgöras på diplomatisk väg, skall hänskjutas till den fasta mellanfolkliga domstolen för avgörande.

Artikel 16.

Detta avtal skall ratificeras av Hans Maj:t Konungen av Sverige, under förutsättning av riksdagens godkännande, och av Hans Höghet Konungariket Ungerns Regent.

Det träder i kraft femton dagar efter ratifikationshandlingarnas utväxling, som skall äga rum snarast möjligt i Stockholm, och skall där efter förbliva gällande under tre år.

Därest ingendera av de fördragsslutande parterna sex månader före utgången av nämnda tid delgivit den andra parten sin avsikt att försätta avtalet ur kraft, förbliver det gällande intill utgången av sex månader, räknat från den dag, då endera av de fördragsslutande parterna uppsagt detsamma.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade ombuden under-tecknat detta avtal och försett detsamma med sina sigill.

Som skedde i Budapest i två exemplar den 8 november 1928.

undt.: *Undén.*

Walkó.

Protocole final.

Au moment de signer la présente Convention de commerce et de navigation, les plénipotentiaires soussignés ont fait les réserves et déclarations suivantes, qui font partie intégrante de la Convention.

Ad article premier.

1. Les deux Parties Contractantes conviennent que l'octroi du traitement national aux termes de l'article premier, alinéa 3, n'exclut pas l'applicabilité aux ressortissants de la Hongrie des Ordonnances suédoises du 23 octobre 1908, concernant les droits à acquitter pour privilèges et droits spéciaux, et du 31 décembre 1913, relative au droit des étrangers et des ressortissants suédois domiciliés à l'étranger de donner en Suède des représentations publiques, etc., ou de prêter leur concours à ces représentations, en tant que les dites Ordonnances prévoient le paiement de taxes.

2. Il est entendu, en outre, que les stipulations de la présente Convention ne restreignent en rien le droit de chacune des Parties Contractantes de refuser, dans des cas déterminés, aux ressortissants de l'autre Partie, soit en vertu d'une sentence judiciaire, soit dans l'intérêt de la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat ou de l'ordre public, soit pour des raisons de politique sociale, et notamment pour des considéra-

Slutprotokoll.

Vid undertecknandet av förestående handels- och sjöfartsavtal hava undertecknade befullmäktigade ombud avgivit följande förbehåll och förklaringar, vilka utgöra integrerande del av avtalet.

Till artikel 1.

1. De båda fördragsslutande parterna äro ense därom, att genom medgivandet av nationell behandling enligt artikel 1, tredje stycket, tillämpligheten icke uteslutes gentemot ungerska medborgare av de svenska förordningarna angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908 samt angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk undersåte att i Sverige giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka den 31 december 1913, i den mån i desamma föreskrives erläggande av avgifter.

2. Det är vidare överenskommet, att genom bestämmelserna i förvarande avtal ingen inskränkning äger rum i någon av de fördragsslutande parternas rätt att antingen på grund av domstols beslut eller av hänsyn till statens inre eller yttre säkerhet eller till den allmänna ordningen eller av socialpolitiska skäl, särskilt med hänsyn till fattigvårds-, sundhets- och sedlighetspolisväsendet, i särskilda fall förvägra

tions relatives à l'assistance publique ou pour des motifs de police sanitaire ou de police des mœurs, l'autorisation de séjourner dans le pays.

Ad article 3.

Les deux Parties Contractantes déclarent que l'octroi du traitement national, conformément à l'article 3, alinéa 2, en ce qui concerne les impôts, est subordonné à l'existence de conditions fiscales analogues relativement aux sociétés mentionnées à cet article.

Ad article 8.

1. Les stipulations de cet article relatives au traitement national ne portent pas atteinte aux dispositions présentes ou futures de la législation suédoise, en vertu desquelles l'alcool fabriqué avec des matières premières provenant de l'étranger est frappé de droits plus élevés que l'alcool tiré de matières premières indigènes.

2. Nonobstant la stipulation relative au traitement national, la Suède est libre de frapper d'un impôt spécial l'amidon extrait de matières premières de provenance étrangère.

3. Les dispositions des alinéas 1 et 2 ne seront pas applicables aux alcools fabriqués avec des seigles étrangers et aux amidons fabriqués avec des froments étrangers.

4. En outre, la Suède aura également la faculté d'appliquer aux produits de tabac fabriqués à l'étranger et importés en Suède, des taxes plus élevées que celles acquittées par les produits similaires fabriqués en Suède.

den andra partens medborgare rätt att vistas i landet.

Till artikel 3.

De båda parterna förklara, att medgivandet av nationell behandling i fråga om beskattning, enligt artikel 3, andra stycket, har till förutsättning i skatteavseende jämförbara förhållanden vad beträffar de i denna artikel omförmälda bolag och sammanslutningar.

Till artikel 8.

1. Genom bestämmelserna angående nationell behandling i denna artikel göres icke någon inskränkning i nu eller framdeles gällande bestämmelser i svensk lagstiftning, enligt vilka högre skatt skall erläggas för alkohol, som framställts av utländska råämnen, än för alkohol av inländska råämnen.

2. Oavsett bestämmelsen om nationell behandling skall Sverige därjämte äga rätt att med särskild skatt belägga stärkelse, som är beredd av utländska råämnen.

3. På alkohol av utländsk råg och stärkelse av utländskt vete äga bestämmelserna i punkterna 1 och 2 här ovan icke tillämpning.

4. Vidare är det Sverige förbehållet att belägga i utlandet producerade tobaksvaror, som införs till Sverige, med högre skatt än motsvarande i Sverige producerade varor.

5. Les Parties sont d'accord à reconnaître que l'impôt sur le chiffre d'affaires appartient à la catégorie des contributions intérieures, au sens de l'article 8 mais non à celle des impôts mentionnés précédemment sous 1. à 4.

Ad article 16.

Il est entendu que les stipulations de la présente Convention relatives au traitement de la nation la plus favorisée ne pourront être invoquées par l'une ou l'autre des Parties Contractantes pour réclamer le bénéfice du traitement appliqué, au point de vue fiscal, en vue d'éviter la double imposition, dans les rapports de l'une d'elles avec un État tiers, en vertu d'une Convention spéciale ayant pour objet la répartition du droit d'imposition en ce qui concerne certaines matières imposables.

Le présent Protocole, qui sera considéré comme approuvé et sanctionné par les deux Parties Contractantes sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications de la Convention à laquelle il se rapporte, a été dressé en double expédition à Budapest, le 8 novembre 1928.

signé: *Undén.*

Walkó.

5. Parterna äro ense om, att omsättningskatten hör till de inre avgifter, som omförmälas i artikel 8, men icke till de under 1—4 här ovan omförmälda skatter.

Till artikel 16.

De båda parterna förklara, att föreliggande avtals bestämmelser angående tillerkännande av mestgynnadnationsbehandling icke kunna av någondera parten åberopas för att komma i åtnjutande av den behandling i beskattningsavseende, som, för undvikande av dubbelbeskattning, tillämpas i förhållandet mellan endera av de fördragsslutande parterna och en tredje stat på grund av särskild överenskommelse rörande uppdelning av beskattningsrätten med hänsyn till vissa skatteällor.

Detta protokoll, som — utan att särskild ratifikation skall vara erforderlig — skall anses godkänt och stadfäst av de båda fördragsslutande parterna enbart genom utväxling av ratifikationshandlingarna till det avtal, vartill detsamma hänför sig, är upprättat i Budapest i två exemplar den 8 november 1928.

undt.: *Undén.*

Walkó.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholm slott den 26 oktober 1928.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDEVIK,
BORELL, STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lundvik, anför efter gemensam beredning med t. f. ministern för utrikes ärendena.

»Efter unionsupplösningen mellan Ungern och Österrike utväxlades mellan svenska och ungerska regeringarna noter av den 12 och 21 juli 1922 angående fortsatt giltighet för Ungerns del av de traktater, som avslutats med den forna österrikisk-ungerska monarkien. I enlighet härmed regleras handelsförbindelserna mellan Sverige och Ungern för närvarande genom bestämmelserna i den med Österrike-Ungern den 3 november 1873 ingångna handels- och sjöfartstraktaten med tilläggsdeklarationer av den 25 april 1892 och den 22 juni 1911, vilket innebär, att behandling såsom mest gynnsam nation tillämpas ifråga om bland annat in- och utförsel samt transitering av varor. Emellertid är 1873 års traktat numera föråldrad, och i vissa hänseenden innehåller den bestämmelser, som överhuvudtaget icke äro tillämpliga å de nuvarande förhållandena. Det har därför framstått såsom ett önskemål ur såväl svensk som ungersk synpunkt, att ifrågavarande traktat, så snart omständigheterna det medgäve, ersattes av ett nytt handelsavtal, som bättre motsvarade nutidens fordringar.

Före år 1925 blev emellertid frågan om ett nytt handelsavtal mellan Sverige och Ungern icke allvarligare bragt på tal, vilket i viss mån har sin förklaring i de instabila ekonomiska förhållanden, som då ännu voro rådande i Ungern. Den under kriget i Österrike-Ungern införda statliga regleringen av import och export, vilken bibehållits i Ungern sedan landet blivit självständigt, upprätthölls sålunda ända fram till år 1924 och upphörde definitivt först med utgången av nämnda år. Vidare var landets tulltaxa ännu icke slutligt fastställd, utan man tillämpade tillsviðare den förutvarande österrikisk-ungerska tariffens tullsats, å vilka emellertid till följd av den inträdande valutadeprecieringen vissa tillägg beräknades. Nu antydda förhållanden i förening med den bundenhet i handelspolitiskt avseende, som följde av bestämmelserna i fredsfördraget i Trianon, voro givetvis ägnade att för Ungern försvåra avslutandet av handelsavtal på längre tid. Under denna period tillkommo därför i stort sett endast provisoriska avtal, vilka sedermera i flera fall kompletterats med särskilda tilläggsavtal eller utbytts mot nya traktater.

Under år 1924 antogs emellertid i Ungern en ny tulltaxa, vilken sattes i kraft den 1 januari 1925. I likhet med den förut tillämpade var den nya tulltaxan byggd såsom generaltariff. Den upptog med andra ord från början endast en kolumn tullsatser. Tullsatserna äro i de flesta fall specifika, och de beräknades ursprungligen i *Goldkronen*. Sedan från och med den 1 januari 1927 en ny myntenhet, benämnd *Pengö*, blivit införd, måste emellertid tullsatserna, för att uttryckas i det nya myntslaget, multipliceras med koefficienten 1.16. I fråga om uppställningen avviker den nya tulltaxan rätt väsentligt från den förut tillämpade. Den utmärker sig sålunda bland annat för en längre gående specialisering än denna, i det att rubrikantalet ökats från 657 i den förutvarande till 974 i den nya tariffen. Vad beträffar de nya tullsatsernas storlek i förhållande till de föregående må framhållas, att de i en del fall representera en avsevärd stegring av tullskyddet, i andra fall åter en icke obetydlig minskning av tullbelastningen. Vid tullskyddets fördelning på de olika varugrupperna har hänsyn i främsta rummet tagits till den inhemska industriens intressen. För de viktigaste råämnena samt en del halvfabrikat hava tullsatserna sålunda nedsatts eller borttagits, medan däremot vissa helfabrikat, särskilt inom textil- och läderindustrierna, åsatts betydligt högre tull än förut. Vid tullsatsernas fastställande torde i viss mån även traktatpolitiska synpunkter hava varit bestämmande.

Sedan den nya tulltaxan försatts i kraft och importregleringen i samband därmed slutligt avskaffats, upptog ungerska regeringen successivt tariff-förhandlingar med ett flertal länder. En första tarifftraktat avslöts den 26 mars 1925 med Polen. Enligt denna traktat medgavos till förmån för Polen tullnedsättningar beträffande ett 20-tal positioner i den ungerska tariffen, avseende bland annat sågade trävaror, kalciumkarbid, vissa oljor, bomullsgarn, bomullstyger o. s. v., varvid Ungern såsom vederlag tillerkändes vissa procentuella tullnedsättningar ifråga om en del exportartiklar till Polen. I övrigt upptager avtalet i stort sett endast allmänna handelstraktatbestämmelser, grundade på mestgynnadnationsbehandling. Traktaten med Polen efterföljdes under åren 1925 och 1926 av tariffavtal med Grekland, Italien, Frankrike, Österrike och Turkiet, bland vilka avtalen med Frankrike och Österrike med hänsyn till de däri förekommande omfattande tariffbestämmelserna äro av särskilt intresse. Genom avtalet med Frankrike medgavs från ungersk sida nedsättning beträffande omkring 250 positioner i tulltaxan. Dessa nedsättningar gällde bland annat viner, kemiska produkter, papper, bomulls-, ylle- och sidenvävnader, vissa lädervaror, galoscher, verktygsstål, vissa maskiner, automobiler m. m. Såsom vederlag härför medgavs från fransk sida, att vissa ungerska varor vid införsel till Frankrike skulle få tullbehandlas enligt minimitariffen, varemot beträffande övriga ungerska varor särskilda tullsatser, i allmänhet överstigande minimitariffens nivå, blevo fastställda. Avtalet med Frankrike har i fortsättningen kompletterats genom ett tilläggsavtal, innefattande en del detaljändringar i avseende å tariffbestämmelserna i förberörda avtal. Genom avtalet med Österrike med-

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 35 häft. (Nr 45.)

gåvos från ungersk sida nedsättningar ifråga om drygt 400 positioner i tulltaxan, vilka omfatta bland annat papper, garner, textilvaror, läderarbeten, verktygsstål, ståltråd, järnmanufaktur, elektriska maskiner m. m. Såsom vederlag härför beviljades från österrikisk sida tullnedsättningar ifråga om ett motsvarande antal ungerska exportartiklar. Vidare har Ungern under år 1927 avslutat en tarifftraktat med Tjeckoslovakien, varigenom nedsättningar i respektive länders tulltaxor fastställdes beträffande ett betydande antal varuslag. Jämte dessa tariffavtal har Ungern under senare tid även slutit rena mestgynnadnationsavtal med vissa länder, såsom med Amerikas förenta stater, Finland, Nederländerna, Storbritannien med flera. Den fördrags-tariff, som uppkommit genom de ingångna tariffavtalen, har till följd härav erhållit tillämplighet i förhållande till ett stort antal länder. Gent emot stater, vilka icke genom avtal tillerkänts behandling såsom mest gynnad nation, tillämpas emellertid generaltariffens tullsatser.

På grund av att Sverige avtalsmässigt intager mest gynnad nations ställning i fråga om införsel till Ungern, tillämpas de fastställda nedsättningar i den ungerska tulltaxan givetvis även å svenska varor, vilket otvivelaktigt varit till lättnad för handeln mellan länderna. Varuutbytet mellan Sverige och Ungern har visserligen, generellt sett, hittills icke varit av någon mera betydande omfattning. Under senare år har likväl en viss ökning i varuomsättningen ägt rum, vilken ökning avspeglar sig i såväl den svenska som den ungerska handelsstatistiken. Enligt Sveriges officiella statistik uppgick värdet av export och import mellan Sverige och Ungern åren 1922—1927 till följande ungefärliga siffror i kronor.

År	Sveriges export till Ungern	Sveriges import från Ungern
1922	200,000	316,000
1923	142,000	277,000
1924	642,000	407,000
1925	948,000	378,000
1926	761,000	471,000
1927	1,085,000	526,000.

Enligt den ungerska statistiken uppgick Ungerns import från Sverige år 1927 till omkring 1,611,000 pengö¹, vilket betyder en stegring med omkring 520,000 pengö i jämförelse med år 1926. Motsvarande siffror för Ungerns export till Sverige uppvisa likaledes en ökning. Nämda export uppgick sålunda år 1926 till omkring 485,000 och år 1927 till omkring 729,000 pengö.

Bland de svenska exportvarorna till Ungern är kullager en av de viktigaste, i det att exportvärdet härav åren 1926 och 1927 uppgick till omkring 283,000 respektive 418,000 kronor, representerande 37 å 40 procent av den totala exporten till Ungern. Även skodon av vävnad hava i betydande omfattning varit föremål för export från Sverige till Ungern. Värdet av

¹ 100 pengö = 65:26 kronor.

den exporterade kvantiteten härav belöpte år 1926 till omkring 121,000 kronor, motsvarande omkring 16 procent av totalexporten till Ungern. År 1927 nedgick emellertid exporten av denna artikel, i det att exportvärdet då endast uppnådde omkring 55,000 kronor. Bland övriga varor, som i nämnvärd utsträckning exporterats, märkas mjölkskumningsmaskiner, räknemaskiner, oarbetad granit samt kautschuksskodon ävensom vissa år dynamomaskiner och ackumulatorer. Sveriges import från Ungern utgöres till övervägande del av hampa, blå, bönor, ärter, tågvirke, frö samt glödlampor.

Beträffande varuutbytet mellan Sverige och Ungern tillåter jag mig i övrigt hänvisa till häröver upprättade statistiska översikter, vilka såsom bilagor torde få fogas till protokollet (bil. A—B). I anslutning härtill må framhållas, att till följd av de mellan Ungern och andra länder avslutade tariffavtalen nedsatt tull blivit fastställd i Ungern i fråga om åtskilliga av de varor, vilka enligt vad nu nämnts regelmässigt äro föremål för export från Sverige till Ungern. Så är fallet beträffande exempelvis kautschuksskodon, vissa skodon av tyg och läder, separatorer, dynamomaskiner m. m.

I skrivelse den 3 juni 1927 till dåvarande ministern för utrikes ärendena väckte härvarande ungerske chargé d'affaires å sin regerings vägnar förslag om upptagande av förhandlingar angående avslutande av ett nytt handelsavtal mellan Sverige och Ungern. Från ungersk sida föreslogs därvid, att bestämmelserna i det kort tid förut avslutade handelsavtalet mellan Ungern och Nederländerna måtte tagas till utgångspunkt vid förhandlingarna. I anledning av berörda framställning verkställdes på föranstaltande av min företrädare i ämbetet en närmare granskning av ifrågavarande ungersk-nederländska avtal, varvid syftet närmast var att fastställa, i vad mån det samma kunde anses lämpligt såsom förhandlingsbasis. Det framgick härvid, att avtalet ifråga i huvudsak var byggt på principen om behandling såsom mest gynnad nation, i det att sådan behandling bland annat stadgades i fråga om import och export samt tullbehandling av varor. Några särskilda tariffbestämmelser förekommo däremot icke i avtalet. I dessa hänseenden var avtalet ifråga alltså väl i överensstämmelse med de principer, som man från svensk sida i allmänhet följt vid avslutande av handelsavtal, och då något vägande skäl icke ansågs föreligga att nu frångå berörda grundsatser, syntes det ungerska förslaget således i denna del icke föranleda några invändningar från svensk sida. Å andra sidan framstod det såsom ett önskemål, att avtalets uppställning och utformning bragtes i bättre överensstämmelse med övriga svenska handelsavtal, varjämte vissa tillägg syntes påkallade med hänsyn till svensk lagstiftning. Till följd härav upprättades å svensk sida ett avtalsförslag, som tillgodosåg sistnämnda önskemål men som i övrigt i det väsentliga överensstämde med det ungersk-nederländska avtalet. Sedan ifrågavarande svenska avtalsför-

slag i oktober år 1927 överlämnats till ungerska regeringen, hava förhandlingar på grundval av detsamma ägt rum i Budapest. Under förhandlingarna påyrkades från ungersk sida ändring beträffande vissa detaljer i det svenska förslaget, vilka ändringar ur svensk synpunkt ansetts godtagbara. Sedan desamma alltså bifallits, hava förhandlingarna numera slutförts och det avtalsförslag, varom enighet uppnåtts, överlämnats till respektive regeringar för godkännande.

Förslagets innehåll är i korthet följande.

Artikel 1 behandlar de rättigheter, som i vartdera landet skola tillkomma medborgare från det andra landet. Enligt artikelns första moment skola dessa i *alla* avseenden och särskilt vad angår villkoren för vistelse och bosättning i landet, grundande och utövande av handel, industri, hantverk och annan yrkesmässig verksamhet, rätt att förvärva och besitta lös och fast egendom samt att däröver förfoga åtnjuta samma förmåner som mest gynnad nations medborgare. I ett till avtalsförslaget fogat slutprotokoll har likväl förbehåll gjorts, enligt vilket vartdera landet i särskilda fall eller av särskilda orsaker kan förvägra det andra landets medborgare rätt att vistas inom sitt område. Enligt artikelns andra moment skola vartdera landets medborgare i det andra landet äga fritt tillträde till domstolar och andra myndigheter, i vilket hänseende de därjämte, med vissa undantag, tillförsäkras samma behandling som landets egna medborgare. Enligt tredje momentet skall nationell respektive mest gynnad nations behandling tillämpas i avseende å de skatter av alla slag, som vartdera landets medborgare hava att erlägga i det andra landet. Med hänsyn till bestämmelsen om nationell behandling i skattehänseende har emellertid i slutprotokollet intagits förklaring, enligt vilken ingen inskränkning skall äga rum i de svenska förordningarna angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908 samt angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk undersåte att i Sverige giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka den 31 december 1913. Vidare har i slutprotokollet införts en förklaring, enligt vilken bestämmelserna angående mest gynnad nations behandling icke kunna åberopas för att komma i åtnjutande av den behandling, som tillämpas i förhållande till tredje stat på grund av särskild överenskommelse för undvikande av dubbelbeskattning.

I *artikel 2* stadgas, att medborgare från vartdera landet skola vara befriade från nationella tvångslån och tvångsgärder samt från övriga kontributioner, som i det andra landet påläggas för krigsändamål eller eljest på grund av utomordentliga omständigheter. De skola likaledes vara befriade från militärtjänst samt från alla avgifter och pålagor, som utgå i stället för dylik tjänst. I avseende å militära rekvisitioner och andra dylika prestationer för krigsmaktens behov skola de behandlas lika gynnsamt som landets egna respektive mest gynnad nations medborgare.

Artikel 3 stadgar mestgynnadnationsrätt i vardera landet för aktiebolag och andra sammanslutningar av ekonomisk natur, som äro hemmahörande i det andra landet. Enligt bestämmelserna i artikeln andra stycke skall därjämte nationell behandling tillämpas bland annat vad beträffar de skatter, som ävila ifrågavarande sammanslutningar.

Artikel 4 upptager en allmänt avfattad mestgynnadnationsklausul beträffande handeln mellan de båda länderna.

Artikeln 5 innehåller bestämmelser angående import- och exportförbud. Enligt artikeln första stycke förbinda sig de båda länderna att i avvaktan å ikraftträdandet av den i Genève den 8 november 1927 undertecknade internationella konventionen angående upphävande av förbud och inskränkningar beträffande införsel och utförsel i minsta möjliga mån hindra det ömsesidiga varuutbytet genom sådana förbud eller restriktioner. Enligt artikeln andra stycke tillerkänna de båda länderna varandra i detta hänseende därjämte behandling såsom mest gynnad nation. I sistberörda avseende göres dock förbehåll såtillvida, som förbud och inskränkningar, vilka motiveras av allmänna hälso- eller säkerhetshänsyn m. m., skola kunna tillämpas oavsett nämnda bestämmelser.

Artikel 6 innehåller bestämmelser angående ömsesidigt tillerkännande av mestgynnadnationsbehandling i fråga om införseltullar samt exporttullar och tullformaliteter.

Artikel 7 avser frågan om ursprungsbevis, i vilket hänseende de båda länderna förbinda sig att tillämpa bestämmelserna i den i Genève den 3 november 1923 undertecknade internationella konventionen angående för- enkling av tullformaliteter.

Artikel 8 stadgar nationell respektive mest gynnad nations behandling i fråga om de inre avgifter, som i vardera landet påläggas varor från det andra landet. I anledning av bestämmelsen om nationell behandling hava i slutprotokollet införts vissa förbehåll, som motiverats av hänsyn till gällande svenska lagstiftning på detta område och vilka avse beskattningen av alkohol, stärkelse och tobak.

Artikel 9 innehåller föreskrifter angående den behandling, som i vardera landet skall tillämpas ifråga om handelsresande från det andra landet ävensom beträffande varuprover, som av dem medföras. I artikeln första moment fastställas till en början uttryckligen rätt för handelsresande från vardera landet att i det andra landet, under iakttagande av vissa föreskrifter, göra uppköp och upptaga beställningar ävensom att medföra varuprover och mönster. Härjämte stadgas mestgynnadnationsbehandling beträffande handelsresandes ställning i allmänhet, däri inbegripet även dem åvilande skatter och andra pålagor. I moment 2 meddelas föreskrifter angående formen för de näringslegitimationsbevis, varmed handelsresande skola vara försedda för att komma i åtnjutande av de i artikeln stadgade förmånerna. Enligt moment 3 tillerkänna de båda länderna varandra bland annat mestgynnadnationsbehandling i fråga om införsel och återutförsel av varuprover.

Artikel 10 stadgar mestgynnadnationsrätt ifråga om person-, resgods- och varutrafik å järnvägarna i respektive land.

Enligt *artikel 11* skola de båda länderna ifråga om transitering ömsesidigt mot varandra tillämpa bestämmelserna i den i Barcelona den 20 april 1921 undertecknade internationella konventionen och stadgan angående transiteringsfrihet.

I *artikel 12* stadgas, att vartdera landets fartyg jämte besättning och last i det andra landet i alla avseenden skola åtnjuta samma behandling som detta lands egna fartyg, besättning och last. I samma hänseenden tillerkänna de båda länderna varandra därjämte behandling såsom mest gynnad nation. Från dessa bestämmelser göres likväl undantag ifråga om kustfart samt de förmåner, vilka i vartdera landet tillämpas ifråga om det inhemska fisket och dess alster.

Enligt *artikel 13* tillerkänner vartdera landet det andra rättighet att utnämna konsulära representanter å de orter, där sådana må anställas av någon tredje makt, samt förpliktar sig att medgiva konsulära representanter för det andra landet samma rättigheter och immuniteter som mest gynnad nations konsulter, dock endast under förutsättning att enahanda förmåner tillkomma det förra landets konsulter inom det senares område.

Artikel 14 innehåller vissa undantag från avtalets bestämmelser angående mestgynnadnationsbehandling. I sådant avseende undantagas ömsesidigt de förmåner, som medgivas angränsande länder för underlättande av lokaltrafiken inom gränsområdena, ävensom förmåner, som härleda sig från ingående av en tullunion. Därjämte har å svensk sida införts den skandinaviska förbehållsklausulen i sedvanlig avfattning.

Artikel 15 innehåller en skiljedomsklausul, enligt vilken tvister, som kunna uppkomma mellan de båda staterna angående tolkningen eller tillämpningen av bestämmelserna i avtalet och vilka icke kunnat biläggas på diplomatisk väg, skola underställas den fasta mellanfolkliga domstolen för avgörande.

I *sextonde* och sista artikeln stadgas, att avtalet skall ratificeras, för Sveriges del under förutsättning av riksdagens godkännande. Avtalet träder i kraft femton dagar efter ratifikationshandlingarnas utväxling och förbliver gällande under tre år. Om ingendera staten sex månader före utgången av nämnda tid delgivit den andra staten sin avsikt att försätta avtalet ur kraft, förbliver detsamma gällande för obestämd tid med sex månaders uppsägning.

Kommerskollegium har under förhandlingarnas lopp avgivit infortrat yttrande i avtalsfrågan. De i nämnda yttrande framförda synpunkter hava genom avtalsförslaget i huvudsak vunnit beaktande.

Det avtalsförslag, för vilket jag nu redogjort, är i det väsentliga baserat på grundsatsen om ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation och ansluter sig i alla viktigare hänseenden till övriga handelsavtal, som från

svensk sida avslutats under senare tid. I jämförelse med 1873 års traktat innebär förslaget ändringar huvudsakligen i formellt avseende. De bestämmelser i nämnda traktat, som överhuvudtaget äro tillämpliga å de nuvarande förhållandena, ingå sålunda sakligt sett i förslaget ehuru mestadels i annan form. I vissa hänseenden hava de äldre traktatbestämmelserna därjämte utbyggt, varigenom en bredare basis för förbindelserna mellan de båda länderna erhållits. I den form förslaget nu föreligger, synes det mig väl tillgodose Sveriges intressen, och jag tillstyrker därför, att förslaget oförändrat godtages.»

Föredragande departementschefen uppläser härefter det förslag till handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Ungern med tillhörande slutprotokoll, för vars innehåll han ovan redogjort (bil. C), och hemställer, under erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra framställning rörande undertecknandet, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna berörda avtal och protokoll.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Nils Sehlberg.

Bilaga A.

Sveriges export till Ungern.

Varuslag	Sveriges export till Ungern				
	Enhet	år 1926		år 1927	
		kvantitet	värde i kronor	kvantitet	värde i kronor
Matvaror av djur	kg.	20,013	5,664	.	.
Spannmål och produkter därav	»	2,846	1,435	4,865	1,143
Fruktur och trädgårdsväxter m. m.	»	2	17	6	53
Manufakturvaror av spånadsämnen	»	701	5,480	2,315	14,292
Hår, fjäder, hudar, skinn, ben, horn m. m. ..	»	335	8,238	498	7,414
Fabrikat av hår, skinn, ben m. m.:					
skodon av vävnad	»	9,568	121,202	5,040	54,636
andra varor	»	24	204	28	412
Fabrikat av talg, oljor, gummi m. m.:					
kautschuksskodon	»	4,172	29,170	5,874	44,917
andra varor	»	4	94	63	408
Trävaror, sågade och andra mer eller mindre arbetade	»	45	119	677	1,291
Diverse ämnen ur växtriket	»	1,230	5,226	3,127	9,167
Pappersmassa, papp och papper samt arbeten därav	»	5,656	6,922	2,766	3,068
Mineral, råämnen och oformade fabrikat:					
granit, oarbetad	»	600,970	40,550	756,381	53,800
andra varor	»	319	565	6,117	3,397
Mineral, formade fabrikat	»	19,534	10,309	421	3,258
Metaller, oarbetade eller till en del arbetade...	»	18,098	1,950	25,018	8,227
Metaller, arbeten därav:					
lödlampor	»	1,767	14,026	4,140	28,512
andra varor	»	5,924	30,122	4,381	22,972
Fartyg, fordon, maskiner, instrument och ur: elektriska maskiner m. m.:					
ackumulatorer	»	7,948	41,333	12,687	69,821
dammsugare	»	288	4,767	.	.
generatorer m. m.	»	892	4,300	.	.
maskiner, ej elektriska:					
landsvägslokomotiv och ångvärlar	st.	.	.	8	61,700
materialprovningmaskiner	kg.	.	.	3,850	21,900
mjölkskumningsmaskiner	»	12,917	46,661	19,358	62,028
rull- och kullager	»	35,201	283,306	65,689	418,364
räknemaskiner	»	931	40,790	1,440	56,230
andra varor	»	11,355	59,029	35,763	105,673
Samtliga till Ungern exporterade varor			761,179	.	1,084,508

Bilaga B.

Sveriges import från Ungern.

Varuslag	Sveriges import från Ungern				
	Enhet	år 1926		år 1927	
		kvantitet	värde i kronor	kvantitet	värde i kronor
Matvaror av djur	kg.	98	327	158	395
Spannmål och produkter därav:					
bönor.....	»	80,750	27,774	30,294	12,186
ärter.....	»	12,817	5,070	84,913	45,656
andra varor	»	10,252	7,946	21,965	11,734
Frukter och trädgårdsväxter	»	81,535	28,718	51,134	19,686
Sprit-, malt- och andra drycker			3,428		2,753
Spånadsämnen:					
blår	kg.	139,243	97,325	130,829	73,338
hampa	»	58,617	52,935	49,811	43,080
Garn, tråd och repslageriarbeten	»	4,741	10,369	4,049	14,631
Manufakturvaror av spånadsämnen			40,518		61,353
Hår, fjäder, hudar, skinn, ben, horn m. m. ...	kg.	755	2,328	323	2,164
Fabrikat av hår, skinn, ben, horn m. m.	»	391	4,834	110	1,539
Talg, oljor, tjära m. m.	»	4,004	2,556	3,338	1,871
Fabrikat av talg, oljor m. m.	»	387	2,315	715	3,926
Diverse ämnen ur växtriket:					
frö	»	64,627	67,884	86,111	105,083
andra varor	»	514	951	150	249
Mineral, formade fabrikat	»	15,037	3,219	10,376	4,023
Fartyg, fordon, maskiner, instrument och ur:					
glödlampor	»	4,198	71,467	4,222	80,691
andra varor.....	»	304	14,551		16,436
Samtliga från Ungern importerade varor			470,583		525,633

*Utdrag av protokoll över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
oktober 1928.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDBIK,
BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

1:o.

Under erinran att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för handelsdepartementet beslutat godkänna ett förslag till handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Ungern, jämte därtill hörande slutprotokoll, varom enighet i princip uppnåtts vid härom förda förhandlingar, hemställer statsministern och t. f. chefen för utrikesdepartementet det Kungl. Maj:t måtte bemyndiga sändebudet i Budapest U. T. Undén att för Sveriges del underteckna förberörda avtal ävensom förordna, att fullmakt för undertecknandet skall i vanlig ordning utfärdas.

Till vad statsministern under punkterna 1—6 hemställt, däruti övriga närvarande statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:
T. Wistrand.

Utdrag av protokollet över handelsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1929.

Närvarande:

Statsministern LUNDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lundvik, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena

»Sedan Kungl. Maj:t den 26 oktober 1928 bemyndigat sändebudet i Budapest, envoyén U. T. Undén, att för Sveriges del underteckna ett handels- och sjöfartsavtal med Ungern jämte tillhörande slutprotokoll, av den lydelse, ett av Kungl. Maj:t tidigare samma dag för egen del godkänt förslag angåve, har sagda avtal med slutprotokoll den 8 november 1928 blivit av Undén och ungerske utrikesministern Louis Walkó vederbörligen undertecknat.

I anledning härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.»

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Nils Sehlberg.